

Երեկոյի այս քարոզին եւ աղօթքին տեղն ալ, որպէսզի ըլլար յետ սաղմոսաց եւ երգերու՝ ըստ ընդհանուր սովորութեան, ղենելու ենք Լոյս գուարթէն վերջ. առաջին անգամ կը հանդիպինք ասոնց ՅՏ. Իմաստասիրի քով՝ 719ին (39), եւ ապա հնագոյն ժամադրքերու մէջ եւ մինչեւ այսօր:

դ. - Ս. Սահակի եւ Մանդակունիի քարոզները Վաւարտին կցորդներով, վերջինները «եօթն տուն», ինչպէս գտաւ ու մեկնեց Խոսրով Անձեւացին՝ առաջին կամ Զարքուցեալի քարոզին վրայ (15-19), առանց խօսելու վերստին յաջորդներու մասին՝ որ կրկնութիւն պիտի ըլլար: Իսկ սահակեանները ունին նոյն տուններու վերջին երեքը միայն, եւ աւելի՝ «վասն հոգւոցն հանդուցելոց», նոյնպէս անյիշատակ Խոսրովէն, եւ յառաջ բերուած 1284ի եւ այլ ժամադրքերու մէջ:

Նախնական էին ատոնք: Այո, եւ ոչ զերծ յունական աղբիւրներէ: Զոր օրինակ՝ ՅՏ. Ոսկերեւան կ'ըսէ թէ «աղօթս առնեմք եւ խնդրեմք հրեշտակ խաղաղութեան» (Թղթ. Ա, 559), ինչ որ Մանդակունիին քարոզներու մէկ տունն է. «Զրեշտակ խաղաղութեան պահապան անձանց մերոց ի տեսնէ խնդրեսցուք». եւ դոր կը վաւերացնէ յաջորդ ԶԲԷն գոհանաւի աղօթքն ալ, կրկնելով քարոզին խնդիրը. «Զհրեշտակ խաղաղութեան քո առաքեա առ մեզ, որ եկեալ պահեսցէ զմեզ» եւն.: Իսկ միւս տուններէն ԶԲաւութիւն, Զսրբոյ

խաչին, եւ եւս միաբան կան նաեւ բարձրեան պատարագին երկրորդ թարգմանութեան մէջ⁽²⁸⁾: Բոլոր ասոնք դրական փաստեր են այս կցորդներուն հնութեան: Եւ եւս միաբան վասն ճշմարիտ տունը Խոսրովի քով կը կարգացուի այսպէս. «Եւ եւս վասն միաբանութեան ճշմարիտ», եւ այլն, որ իմաստով ալ կը մեկնէ ատիկա (18): Նոյնը կը թուի նախնական ձեւը, եւ յիշեալ բարեկեան պատարագին մէջ ալ կ'ըսուի «զմիաբանութիւն հաւատոց... ի տեսնէ խնդրեսցուք»⁽²⁹⁾:

Իսկ Ժողովուրդն ատոնց պատասխան կու տար, եւ անշուշտ Խոսրովի նշանակածներն իսկ, որ մինչեւ իրեն հասան ու շարունակուեցան: Զարքուցեալին՝ «Կեցո տէր» (15). Զմնացուածս-էն մինչեւ Զսրբոյ խաչին՝ «Շնորհա տէր» (18). Եւ եւսին՝ «Տէր ողորմեա» (անդ). Զանձինս մերին՝ Քեզ տեսնող յանձն եղիցուք» (19). Ողորմեացին՝ «Տէր ողորմեա» (անդ): Նոյնները կը կարգանք տակաւին 1284ի, Մաքրիունի եւ յաջորդ ժամադրքերուն մէջ ալ:

Հուսկ ղիտելի է՝ որ Սահակեան քարոզներու եւ աղօթքներուն նման՝ Մանդակունիին ցերեկեայ երբեակ խումբն ալ կ'երեւի Սաղմոսարանի օրինակներու ոմանց մէջ, ինչպէս է Ս. Ղազարու 1455ին (Թ. 149): Ընթերցողներու ուշադրութեան կը յանձնենք այս կէտը, որ կարեւոր է մեր յաջորդ եղբակացութիւններուն համար:

Հ. ՎԱՐԴԱՆ ՀԱՅՈՒՆԻ
(Շարունակելի)

ՄԱՐԴԱՅԻՆ ԲՆՈՅԹ ԵՒ ՅՈԳՆԱԾՈՒԹԻՒՆ

Բժշկութիւնը՝ միայն ղիտութիւն մը չէ, այլ ներկայացնում է մարդկութեան բարձր արժէքները:

Նա ղիտական է իր կենսաբանական ծագումով, եւ արուեստական՝ իր ունեցած հոգեբանական դերով:

Սքանչելի անսահման խորութեամբ մարդկային այդ ղիտութիւնը՝ որ պահանջում է մեծ դոկտրիններ, նմանում է մի առաքելութեան:

Բժշկի արժէքաւոր բնաւորութեան նըկարագիրը, ինչպէս անձնութիւնը, բարութիւն, խոնարհութիւն եւ զաւոնում, որ պահութիւնը, պատճառ է դառնում՝ որ շատ յաճախ նրա առանձնատեսակը նմանում է մի հեռաւոր ու կորսուած կողմ, նոյն է մի հեռաւոր ու կորսուած են որտեղում միախառնականները դառնում են իրենց հոգեկան հանգստավայրը:

Բժշկի դերը, միայն դրա մէջ չէ՝ որ բժշկէ հիւանդներին, այլ եւ նրանց զգուշացնել ու արգիլել այն երեւոյթները եւ դոքտրիններ, որոնք կարող են խաթմել դառնալ առողջութեան:

Սրա մէջն է կայանում բժշկի յատկանշական դերը:

Բժշկութիւն եւ բարոյագիտութիւն.

Գուցէ շատերու համար զարմանք պիտի լինի, թէ ինչո՞ւ բնաւորութեան հարցը, բացի բարոյագիտութեան՝ նաեւ կապ ունի բժշկութեան հետ:

Դատարանում, շատ յաճախ որպէսզի հաստատեն դատապարտեալի պատասխանատուութեան աստիճանը, դիմում են բժշկի հոգեբան մասնագէտին:

Ընդհանրապէս ընդունուած է որ այն անձնաւորութիւնները, որոնք անկարող են ընդդիմանալ իրենց վատ հակումներուն, նկատուում են ինչպէս խենթ կամ ոճրագործ:

Առաջին դէպքում նա ոչ մի պատաս-

խանատուութիւն չի ունենում, իսկ երկրորդ պարագայում մնում է դատապարտուած:

Այստեղ է որ բժշկի ախտաճանաչութիւնը ստանում է վճռական դեր, իսկ որոշ հանգամանքում՝ նա դրաւում է դատաւարակչի տեղը:

Խիղճը

Խիղճը, դա ներքին մի զգացում է, որ արտացոլում է մեր վարմունքի արտայայտութեան մէջ:

Մեր լաւ եւ վատ արածները բնորոշում են մեր խիղճը:

Խիղճի խոր ձայնը մեզ թելադրում է դէպի բարութեան պարտականութիւնը:

— «Պիտի դորձէք այդպէս, կամ պիտի զգուշանաք...» եւ այլն:

Ինչպիսի՞ կերպով կարող ենք ներկայացնել բարեխիղճ մարդը: Նրա լաւութիւնը, նրա արտաքին գեղեցիկութեան մէջ չէ, եւ ոչ էլ նրա իմացականութեան մէջ: Շատ խելօք եւ ղիտական մարդ, կարող է միաժամանակ անխիղճ եւ վատ մարդ լինել:

Յոյները ունեն մի շատ գեղեցիկ առած.

— «Ամէն ինչ որ լաւ է, գեղեցիկ է»:

Մի խօսքով, լաւութիւնը այն է՝ ինչ որ ամէն մէկը մեղմից միափառում է իր համար:

Կաւքի ոյժը

Կամքի ոյժը մեզ բնորոշում է մեր հոգու խորութիւնը, արտայայտում է մեր ջանքի սկզբնաւորութիւնը՝ հանդէպ մեր շարժումներուն, մեր ընտրութիւններուն եւ մեր ոյժի դորձածութեան:

Ամէն մի քայլի վրայ, մենք դիմում ենք մեր կամքի ոյժին, դիմադրաւոր կամ յաղթելու դանազան տեսակ դժուար-

28. Գաթրճեան Հ. Յ. Սրբզ. Պարզմտ. 211:

29. Անդ: